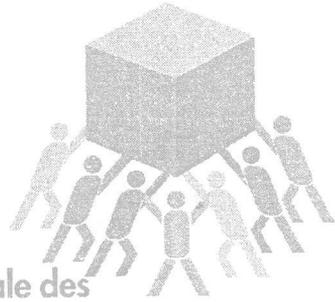

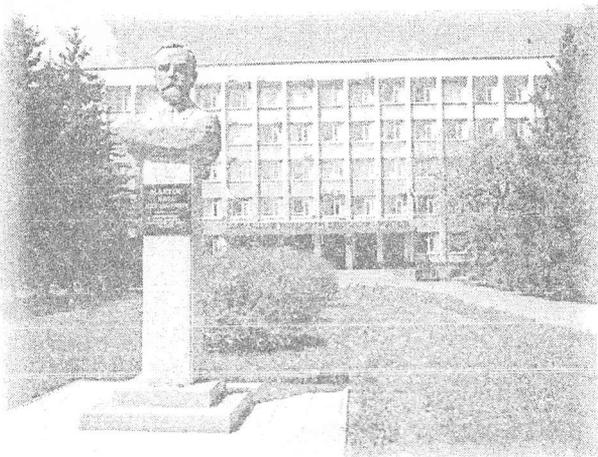
2012
Année
Internationale des

Coopératives

**МІЖНАРОДНИЙ
КООПЕРАТИВНИЙ РУХ:
ГЕНЕЗИС ТА ТЕНДЕНЦІЇ
СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ**

**Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції**

**16—17 лютого
2012 року**

**ПУЕТ
2012**

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Центральна спілка споживчих товариств України
Вищий навчальний заклад УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)

Полтавський регіональний центр досліджень і сприяння
розвитку кооперації

Кафедра грошового обігу і кредиту

Кафедра міжнародної економіки

МІЖНАРОДНИЙ КООПЕРАТИВНИЙ РУХ: ГЕНЕЗИС ТА ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ

Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції
16–17 лютого 2012 року

**ПОЛТАВА
ПУЕТ
2012**

УДК 334.73:339.9
ББК 65.208
М58

Розповсюдження та тиражування без
офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

Редакційна колегія:

- О. О. Нестуля**, д.і.н., професор, ректор ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
В. В. Гончаренко, д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
А. О. Пантелеймоненко, д.е.н., професор, завідувач кафедри грошового обігу і кредиту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
О. В. Шкуруній, д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
М. В. Аліман, к.е.н., доцент кафедри грошового обігу і кредиту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Т. В. Онінко, к.і.н., доцент кафедри педагогіки, культурології та історії ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Міжнародний кооперативний рух: генезис та тенденції
М58 сучасного розвитку: матеріали Міжнародної науково-
практичної конференції, 16–17 лютого 2012 р. – Полтава:
ПУЕТ, 2012. – 378 с.

ISBN 978-966-184-153-5

У матеріалах Міжнародної науково-практичної конференції розглянуті актуальні проблеми теорії, історії та практики міжнародного кооперативного руху.

Наукові дослідження авторів спрямовані на узагальнення та всебічний аналіз українського й зарубіжного досвіду функціонування кооперативних організацій, із подальшим використанням його в сучасній практиці кооперативів і їх об'єднань. Особливий акцент зроблено на ролі кооперації та кооперативної освіти в суспільстві XXI ст.

УДК 334.73:339.9
ББК 65.208

Матеріали друкуються мовами оригіналів: українською, російською, англійською та французькою.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2012

ISBN 978-966-184-153-5

✓ Франко Л. С. Розвиток людського капіталу як фактор підвищення конкурентоспроможності споживчої кооперації.....	321
Михайлова Ю. В. Структурний капітал як складова інтелектуального капіталу споживчої кооперації.....	325
Артеменко А. В. У пошуках прогресивних парадигм економічного розвитку в епоху глобалізації (про співвідношення законів конкуренції та кооперації в теорії неосферного соціалізму).....	327
✓ Артеменко І. А. Про участь кооперації у соціальному партнерстві країн Європейського Союзу	331
Уколова Л. В. Направлення розвитку європейських кооперативов.....	333
Юрманова Е. А. Кооперативы в реализации целей развития тысячелетия: формирование глобального партнерства.....	336
Черникова Е. И. Ценностные измерения проблемы бедности.....	340
Кабачинський М. І., Калаур С. М. Посилення аспекту соціальної роботи в кооперативному русі сучасності.....	344
Гончаренко Н. І. Кооперативні організації як інститут громадянського суспільства	348
Клименко А. А. Инвестиционный проект поддержки кооперативов развивающихся стран в предверии международного года кооперативов.....	351
Григор'єва С. В. Внесок системи споживчої кооперації України у розвиток суспільства	353
Земзюліна Н. І. Становлення світового жіночого кооперативного руху на початку ХХ ст.	357
Машокиров Джамшид Ньматуллоевич, Машокиров Джахонгир Ньматуллоевич. Международная производственная кооперация.....	360

Таким чином вартість людського капіталу визначається як витрати на підготовку спеціалістів у вищих навчальних закладах та «вартість досвіду», тобто обсяг заробітної плати фахівців, яку вони отримали в процесі здійснення своїх виробничих функцій. Повертаючись до обчислення вартості людського капіталу необхідно зазначити, що в цілому по системі споживчої кооперації України цей показник, дає значення порядку 10 млрд грн, у той час як загальний обсяг власного капіталу в системі дорівнює 3 млрд грн.

Аналіз кореляційної залежності між сумою прибутку та вартістю інтелектуальних активів між вартістю інтелектуальних активів, часткою інтелектуальних активів та рівнем рентабельності сукупних активів, в обох випадках показав наявність лінійного зв'язку між показниками. Таким чином, збільшення вартості інтелектуальних активів на 1 000 грн призводить до отримання прибутку в 1 143 грн 20 коп., збільшення частки інтелектуальних активів на 1 % зумовлює збільшення рівня рентабельності на 15,7 %.

Дослідження довели, що обидві складові (людський капітал та інтелектуальні активи) є впливовими чинниками економічної стабільності системи, що виявляється через прямий вплив на утворення прибутку та зростання рентабельності активів.

Література

1. Stuart T. A. Intellectual Capital: The New Wealth of Organizations / T. A. Stuart. – N. Y. – London : Doubleday / Currency, 1998. – 288 p.

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ

*Л. С. Франко, аспірант кафедри міжнародної економіки
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

У наш час для багатьох розвинених країн світу характерний перехід до нового типу суспільства – постіндустріального. Цей перехід зумовлений тенденціями, які характеризують підвищення ролі знань, інновацій, наукових досягнень у розвитку людської цивілізації.

Поступовий перехід суспільства до постіндустріальної економіки характеризується значним посиленням конкуренції. Сучасний етап її розвитку супроводжується якісними змінами, сутність яких визначається тим, що основою конкурентних переваг стають знання. У таких умовах найбільш конкурентною стає та макроекономічна система, всередині якої новітні знання лише активно використовуються, а й створюються [6, с. 234].

Нині, актуальним завданням національної економіки є активізація творчого потенціалу людини, перетворення людського потенціалу на людський капітал, тобто на такий виробничий ресурс, який би дозволив створити конкурентоспроможний товар чи послугу.

Зважаючи на те, що конкурентоспроможність країни, означає її можливість забезпечити стійке економічне зростання, то одним з основних факторів впливу, що забезпечують це зростання є людський капітал, а саме ефективно його використання у процесах виробництва товарів та послуг.

Поняття людський капітал увійшло в науку на початку 60-х років ХХ ст. в західній економічній літературі. Основоположниками сучасної концепції людського капіталу стали представники «чиказької школи» – Т. Шульц і Г. Беккер, Дж. Мінсер.

Узагальнення поглядів сучасних науковців дозволяє визначити сутність категорії «людський капітал» як сформований чи розвинений у результаті інвестицій і накопичений людьми певний запас здоров'я, знань, здібностей, досвіду, мотивацій, що цілеспрямовано використовуються в тій чи іншій сфері економічної діяльності, сприяє росту продуктивності праці і завдяки цьому впливає на зростання доходів його власника. Інакше кажучи, людський капітал – це запас розвинутих чи нагромаджених у результаті інвестицій якостей людини, які використовуються в економічній діяльності задля одержання матеріальних і нематеріальних вигід [1].

Споживча кооперація є провідним кооперативним сектором економіки України і виступає як масова громадсько-господарська організація, що об'єднує громадян нашої країни як споживачів з метою найбільш повного задоволення їх потреб у товарах та послугах шляхом здійснення торгівельної, заготівельної, виробничої діяльності, заснованої на взаємодопомозі і самоуправлінні [5]. За умов сучасного розвитку, споживча кооперація, як і інші сектори національної економіки потребує вирішення

основного завдання – обрання такого вектору розвитку, який би дозволив при мінімальних витратах створювати продукти та послуги високої якості, які могли б стати конкурентоспроможними на ринку України та задовольняти потреби пайовиків і споживачів.

Досягнення успішних результатів поставленого завдання можливе лише за умови постійного оновлення та вдосконалення процесів виробництва за рахунок впровадження нових технологій, модернізації застарілого обладнання і використання інновацій; створення і впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій в систему управління споживчої кооперації України [3], що, у свою чергу, потребує постійного оновлення професійних знань, навичок та підвищення кваліфікації персоналу.

Тобто, реформування національної системи споживчої кооперації, включаючи поставлені вище завдання, можливе лише за умови ефективного розвитку людського капіталу через систему професійної та вищої освіти, перекваліфікації та підвищення кваліфікації; за рахунок вдосконалення системи охорони здоров'я, впровадження профілактичних заходів; забезпечення високого рівня якості трудового життя та соціальної захищеності працівників підприємств; шляхом введення в дію корпоративної культури організації, яка б дала змогу колективу усвідомити необхідність командного або групового управління за активної участі всього персоналу, а не тільки керівників. Адже, саме від того, наскільки працівник уболіває за проблеми свого підприємства, прагне до професійного зростання, реалізує свій трудовий та інноваційний потенціал, залежить ефективний і стійкий розвиток підприємства [5].

Поняття «людський капітал» – це не лише усвідомлення вирішальної ролі людини в економічній системі суспільства, а також і необхідність інвестування в людину, адже капітал можна збільшити і накопичити лише шляхом інвестування, і тільки такий капітал дає тривалий економічний ефект. На думку багатьох науковців, інвестиції в людський капітал дають віддачу в 5–6 разів більшу, ніж вкладення в матеріальне виробництво, тому надзвичайно актуальним завданням споживчої кооперації є розвиток персоналу шляхом інвестування. Хоча варто зауважити, що інвестиції в людський капітал мають свою специфіку, яка зумовлена тим, що він не може формуватися без прямої

безпосередньої участі його власника, без матеріальних витрат, витрат часу й розумової та фізичної енергії. Ефективність від інвестування в людський капітал проявляється, по-перше, у вигляді досвідченості, професіоналізму, високої кваліфікації людини, а, по-друге, матеріальної віддачі від нього, тобто підвищення заробітної плати, прибутку, доходів в цілому.

Можна підсумувати, що вкладання інвестицій в людський капітал з боку підприємства є необхідною умовою для його подальшого успішного розвитку, адже інвестуючи в персонал, фірма забезпечує себе висококваліфікованими працівниками, що дозволяє підвищити темпи розвитку та розширювати свою присутність на ринку. Вважається, що ефективність виробництва лише на 1/3 залежить від фізичного капіталу, решта від рівня кваліфікації робітників і фахівців [2].

Отже, можна стверджувати, що основою подальшого успішного розвитку споживчої кооперації України є людський капітал та його розвиток, адже люди були і залишаються фундаментом для діяльності будь-якого підприємства. З часом змінюється тільки роль людини: якщо раніше, люди працювали біля машинного обладнання, то у наш час, воно не може працювати без людини, а точніше без її керівництва та управління ним. Змінилися пріоритети, адже за умов інтелектуалізації суспільного розвитку стає діяльність підприємств просто неможливою без висококваліфікованих працівників, які володіють професійними навичками, знаннями, досвідом та вмінням слухати, вчитися і вдосконалюватися.

Література

1. Антонюк В. Н. Людський капітал та якість робочої сили як чинники інноваційного розвитку економіки / В. Н. Антонюк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ir.kneu.kiev.ua:8080/bitstream/2010/353/1/Antonyuk.pdf>
2. Богацька Н. М. Людський капітал на підприємствах та його інвестування в сучасних умовах / Н. М. Богацька, В. Бабій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/31_ONBG_2009/Economics/53163.doc.htm
3. Програма інформатизації споживчої кооперації України на 2011–2015 рр. [Електронний ресурс] портал професійної юридичної системи МЕГА-НАУ. – Режим доступу :

<http://zakon.nau.ua/doc/?code=n0014626-10>

4. Семів С. Р. Вплив світової фінансової кризи на діяльність споживчої кооперації України / С. Р. Семів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vlca/Ekon/2009_30/33.pdf
5. Шимановська-Діанич Л. М. Управління розвитком персоналу як обов'язкова умова розвитку споживчої кооперації України / Л. М. Шимановська-Діанич [Електронний ресурс] // Журнал Українська кооперація № 4. – Режим доступу : <http://ukrcoop-journal.com.ua/num/shim>.
6. Шкурупій О. В. Інтелектуальний капітал в умовах становлення постіндустріального суспільства: імперативи глобального економічного розвитку та орієнтири для України: монографія / О. В. Шкурупій. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2010. – 303 с.

СТРУКТУРНИЙ КАПІТАЛ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ

Ю. В. Михайлова, аспірант кафедри міжнародної економіки ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

У сучасних умовах ефективність економіки, науково-технічний рівень виробництва, соціально-економічний прогрес залежать від обсягу накопичених суспільством знань та ефективності використання інтелектуальних ресурсів нації.

Постійно зростає значення освіти, науки, посилюється роль інтелектуальної діяльності в усіх сферах діяльності людини. У складі національного багатства домінування інтелектуального капіталу, а особливо людського капіталу стає очевидним. Нині спостерігається перетворення інтелектуального капіталу на провідний чинник економічного зростання та міжнародного обміну, радикальних структурних перетворень. У наш час саме він стає головним чинником у визначенні ринкової вартості високотехнологічних компаній та формуванні високого рівня конкурентоспроможності не тільки фірми, а й держави в цілому.